

tænkning nr. 1036/1985 side 28–31, 50–51, 82–83, 101, 122–123 og 133.

3. Lovforslaget

3.1. Ansvarsgrundlaget

Efter de gældende regler i færdselslovens § 101, stk. 1, er *ejeren eller den selvstændige bruger* af et motorkøretøj erstatningsansvarlig efter dansk rets almindelige regler om ansvar for skader, som køretøjet forvolder, hvis der er udvist fejl eller forsømmelse (culpereglen). Dette gælder dog ikke, hvis det godtgøres, at skaden kunne have været afværget ved den agtpågivenhed og omhu, som kræves ved benyttelse af motorkøretøjer, såvel i henseende til driften som materiellet, jfr. færdselslovens § 101, stk. 2.

Bevisbyrden for skade, tab og årsagssammenhæng påhviler i overensstemmelse med de almindelige bevisbyrdegrer skadelidte. Derimod er bevisbyrden med hensyn til uagtsomhed i forbindelse med kørslen eller materiellet pålagt skadevolder, der således for ikke at ifalde erstatningsansvar må godtgøre, at skadeforvoldelsen ikke kunne være undgået, selv om der var udvist den fornødne agtpågivenhed (præsumptionsansvar).

I retspraksis har anvendelsen af reglen om omvendt bevisbyrde udviklet sig således, at ejeren eller brugeren i de fleste tilfælde findes erstatningspligtig, når der blot er en fjern teoretisk mulighed for, at uheldet kunne have været afværget ved fornøden agtpågivenhed og omhu. Præsumptionsansvaret indebærer derfor i praksis, at ansvaret for skader forvoldt af motordrevne køretøjer nærmer sig et egentligt objektivi erstatningsansvar, d.v.s. et ansvar uden skyld.

Trafikerstatningsudvalget finder, at denne praksis må tages som udtryk for, at domstolene gennem det meget store antal sager, som i årenes løb har været forelagt til prøvelse, har fundet det påkrævet at pålægge et meget vidtgående ansvar på grund af den særlige og meget betydelige fare, som brugen af motorkøretøjer frembyder.

Udvalget finder det derfor misvisende, at den gældende lovtekst umiddelbart synes at give ejeren eller brugeren af køretøjet mulighed for under en retssag ved bevisførelse at frigøre sig fra erstatningsansvar, når bestemmelsen i praksis fortolkes så restriktivt, at det i realiteten nærmer sig et objektivi erstatningsansvar.

Udvalget finder ikke, at økonomiske hensyn kan tale mod en revision af ansvarsgrundlaget, idet en gennemførelse af et objektivi ansvar næppe i

sig selv vil medføre nogen stigning i præmierne for den lovpligtige ansvarsforsikring.

På denne baggrund foreslår udvalget præsumptionsansvaret afskaffet og erstattet af en regel om objektivi erstatningsansvar for trafikskader forvoldt af motorkøretøjer.

Ved at gøre ansvaret for ejeren/brugeren objektivi sikres det, at der ydes erstatning til de ganske enkelte skadelidte, som i dag ikke kan opnå erstatning, fordi ejeren/brugeren i meget sjældne tilfælde kan godtgøre, at det konkrete trafikuheld ikke kunne være afværget ved al agtpågivenhed og omhu. Dette vil typisk kunne være tilfældet, hvis uheldet udelukkende skyldes tredjemands handlinger.

Færdselslovens ansvarsregler skal ses i sammenhæng med forsikringsreglerne, der går ud på, at der for alle motorkøretøjer skal være tegnet en ansvarsforsikring (*den lovpligtige ansvarsforsikring*). Forsikringsselskabet hæfter umiddelbart over for skadelidte. Når det er konstateret, at ejeren/brugeren er erstatningspligtig – efter forslaget efter en objektivi ansvarsregel – hæfter forsikringsselskabet således direkte over for skadelidte for betalingen af erstatningen, jfr. færdselslovens § 108, stk. 1.

Om *skade på føreren* henvises til bemærkningerne nedenfor under punkt 3.3. og 3.6.

Udvalgets forslag til ændring af ansvarsgrundlaget er på linje med retstilstanden i Finland, Norge og Sverige, hvor der allerede er indført regler om objektivi erstatningsansvar for trafikskader forvoldt af motordrevne køretøjer.

Om ansvarsgrundlaget kan nærmere henvises til betænkningen side 27–48 og 145–146.

Justitsministeriet er enig med trafikerstatningsudvalget i, at retspraksis har fortolket ansvarsgrundlaget ved trafikskader så strengt, at ansvaret i realiteten nærmer sig et egentligt objektivi erstatningsansvar. På denne baggrund kan det forekomme mindre rimeligt, at ganske enkelte skadelidte ikke kan opnå erstatning, fordi den ellers ansvarlige i meget sjældne tilfælde kan godtgøre, at den konkrete ulykke ikke kunne være afværget ved den agtpågivenhed og omhu, der kræves ved benyttelse af motordrevne køretøjer.

Justitsministeriet er endvidere enig i, at det som følge af denne retspraksis kan forekomme misvisende, at lovteksten umiddelbart synes at give ejeren eller brugeren af et motorkøretøj mulighed for under en retssag ved bevisførelse at frigøre sig fra erstatningsansvaret. En gennemførelse af udtrykkelige regler om objektivi erstatningsansvar vil således nok i et vist, omend begrænset omfang kunne virke procesbesparende.